

ROL OYNAMA

Rol oynama yöntemi, öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kimliğe bürünerek ifade etmelerini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Rol yapma, eskiden beri öğretim amacıyla kullanılması önerilen tekniklerdendir. Rol yapmada birey, gerçek rolünden ve duygularından sıyrılıp kendini bir başkasının yerine koyar. Ya da belli bir durumda ne yapacağını ve neler hissedeceğini hareketlerle gösterir. Rol oynama yönteminde ders konusu ile ilgili bir fikir, durum, sorun ya da olay, bir grup öğrenci tarafından yine bir grup öğrenci önünde dramatize edilir. Rol oynama sayesinde öğrenciler, başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini, nasıl hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlamaya çalışırlar.

Rol oynama yönteminde esas amaç, öğrencilerin belli durumlara ilişkin olarak kendi duygu ve düşüncelerini anlamalarına yardım etmek ve kendilerini çevreleyen sosyal dünya hakkında bir anlam oluşturmalarını sağlamaktır. Bu nedenle, rol oynama yönteminde, işlenmekte olan ders veya konu ile ilgili bir durum veya olay seçmek önemlidir.

Rol Oynama Yöntemini Etkili Kullanım için Rehber İlkeler:

- 1) Rol oynama yönteminin başarılı olabilmesi için, uygulamadan önce yapılacak etkinliğin ayrıntıları iyi belirlenmeli ve söz konusu etkinlikte görev alacak öğrencilerin seçimine özen gösterilmelidir.
- 2) Rol oynama yönteminin uygulanmasında görev alacak öğrencilere canlandıracakları roller hakkında bilgiler detaylı

verilmeli ve onlara bu rolleri prova etmeleri için gerekli zaman tanınmalıdır.

- 3) Rol oynama yönteminin başarısı için, canlandırılacak durumun veya olayın seçiminde öğrencilerin de söz sahibi olmaları gerekir.
- 4) Rol oynama yönteminde, sınıf ortamı rol oynamaya müsait olacak şekilde düzenlenmelidir.
- 5) Rol oynamanın sonunda, sınıfta oyuna ilişkin olarak mutlaka bir tartışma ortamının oluşturulması gerekir.

Rol oynamanın aşamaları aşağıdaki tabloda sınıflandırılmıştır.

1. Aşama Grubu Isındırma	<ul style="list-style-type: none">• Problemi tanımlama ve tanıma• Problemi açıklığa kavuşturma• Yorumlama ve araştırma• Rol yapmayı açıklama
2. Aşama Katılımcıların Seçimi	<ul style="list-style-type: none">• Rollerini analiz etme• Oyuncuların seçimi
3. Aşama Sahneyi Hazırlama	<ul style="list-style-type: none">• Hareketleri kararlaştırma• Rollerini açıklama• Problem durumunun içine girme
4. Aşama Gözlemcileri Hazırlama	<ul style="list-style-type: none">• Neyi arayacağına karar verme• Gözlem işleri verme
5. Aşama Rol Yapma	<ul style="list-style-type: none">• Rol yapmaya başlama• Rol yapmaya devam etme• Rol yapmayı bırakma
6. Aşama Tartışma ve Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none">• Rol sürecini gözden geçirme• Odaklaşılan konuyu tartışma• Sonraki rolü geliştirme
7. Aşama Tekrar Oynama	<ul style="list-style-type: none">• Gözden geçirilen rolleri oynama, sonraki aşamalar ve davranışlarla ilgili seçenek önerme
8. Aşama	<ul style="list-style-type: none">• 6. aşamadakileri tekrarlama
9. Aşama Yaşantıları Paylaşma ve Genelleme Yapma	<ul style="list-style-type: none">• Problem durumlarını gerçek yaşantılarla ve var olan problemle ilişkilendirme. Davranışın genel ilkelerini araştırma

Rol Oynamanın Faydaları:

- 1) Rol oynama yöntemi ile öğrenciler, kendi duygu ve hislerini sözlü olarak açıklama imkanı bulur.
- 2) Rol oynama yönteminde, öğrencilerin belli bir durumu, olayı veya kişiyi bizzat kendileri canlandırdıklarından yaratıcılıkları gelişir.
- 3) Rol oynama yöntemi, öğrencilerin sosyal iletişim ve etkileşim becerilerinin gelişmesine yardım eder.
- 4) Rol oynama yöntemi, sınıftaki öğrencilerin duygu dünyalarını tanımaya yardım eder.
- 5) Rol oynama yöntemi, öğrencilere başkalarının aynı veya benzer bir durum hakkında neler hissettiklerini keşfetme fırsatı tanır.
- 6) Rol oynama yöntemi, öğrencileri öğrenmeye motive edici ve öğrenirken eğlendirici bir özelliğe sahiptir.

Rol Oynamanın Sınırlılıkları:

- 1) Rol oynama yönteminin uygulanması uzun zaman alabilir.
- 2) Rol oynama yönteminde bazı durumlar için bazı karakterlerin canlandırılması zor olabilir.
- 3) Rol oynama sonunda, oyunda görev alan öğrenciler sınıftaki diğer öğrenciler tarafından rollerine ilişkin olarak alay konusu edilebilirler.

Kaynaklar:

SABAN AHMET, Öğrenme - Öğretme Süreci, Nobel Yayıncılık 2002

ÜN AÇIKGÖZ Kamile, Aktif Öğrenme, Eğitim Dünyası Yayınları, 2003